

خارج الفقہ

۵-۱۱-۱۴۰۴ فقه اکبر ۳

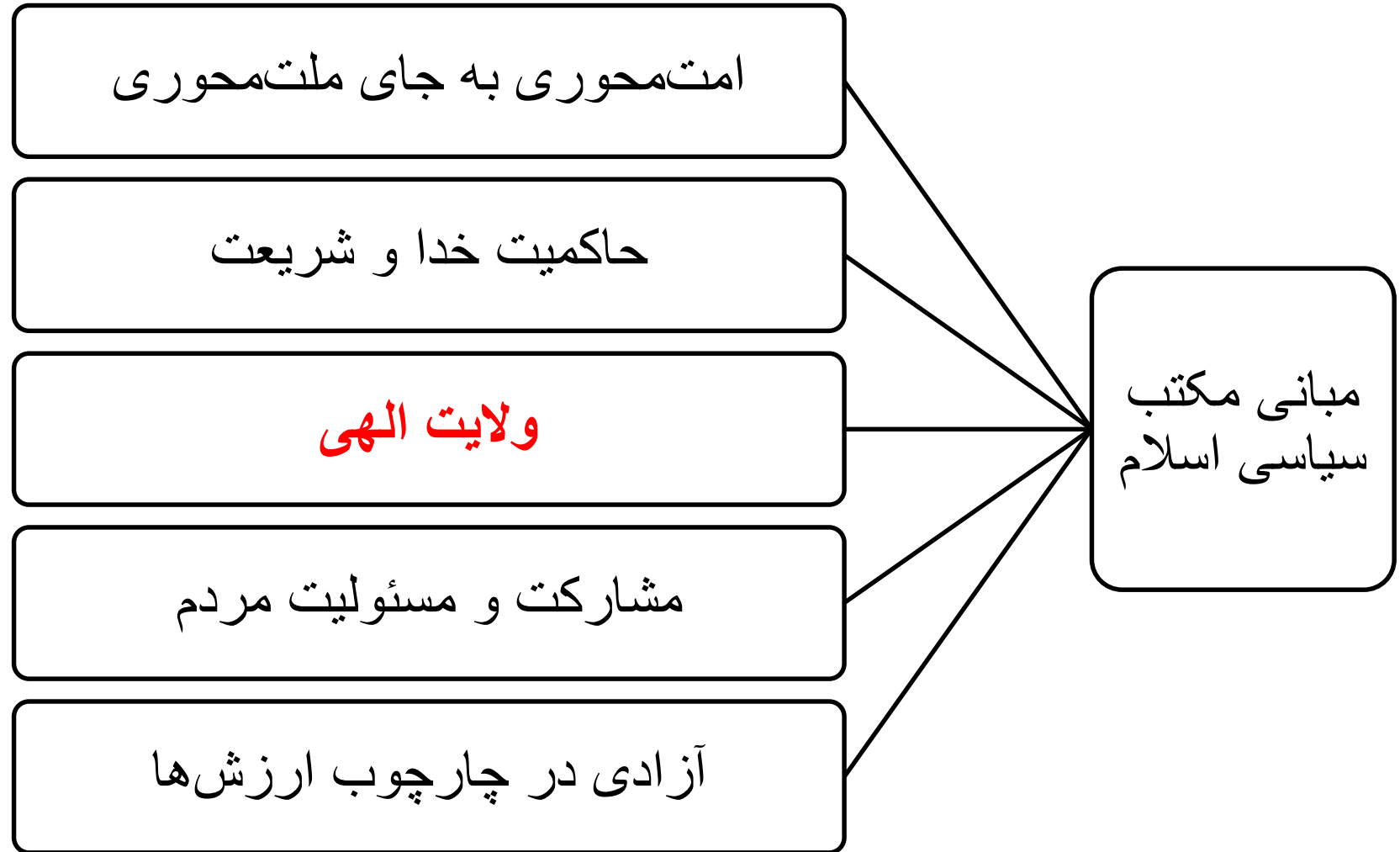
۵۹

(مکتب و نظام سیاسی اسلام)

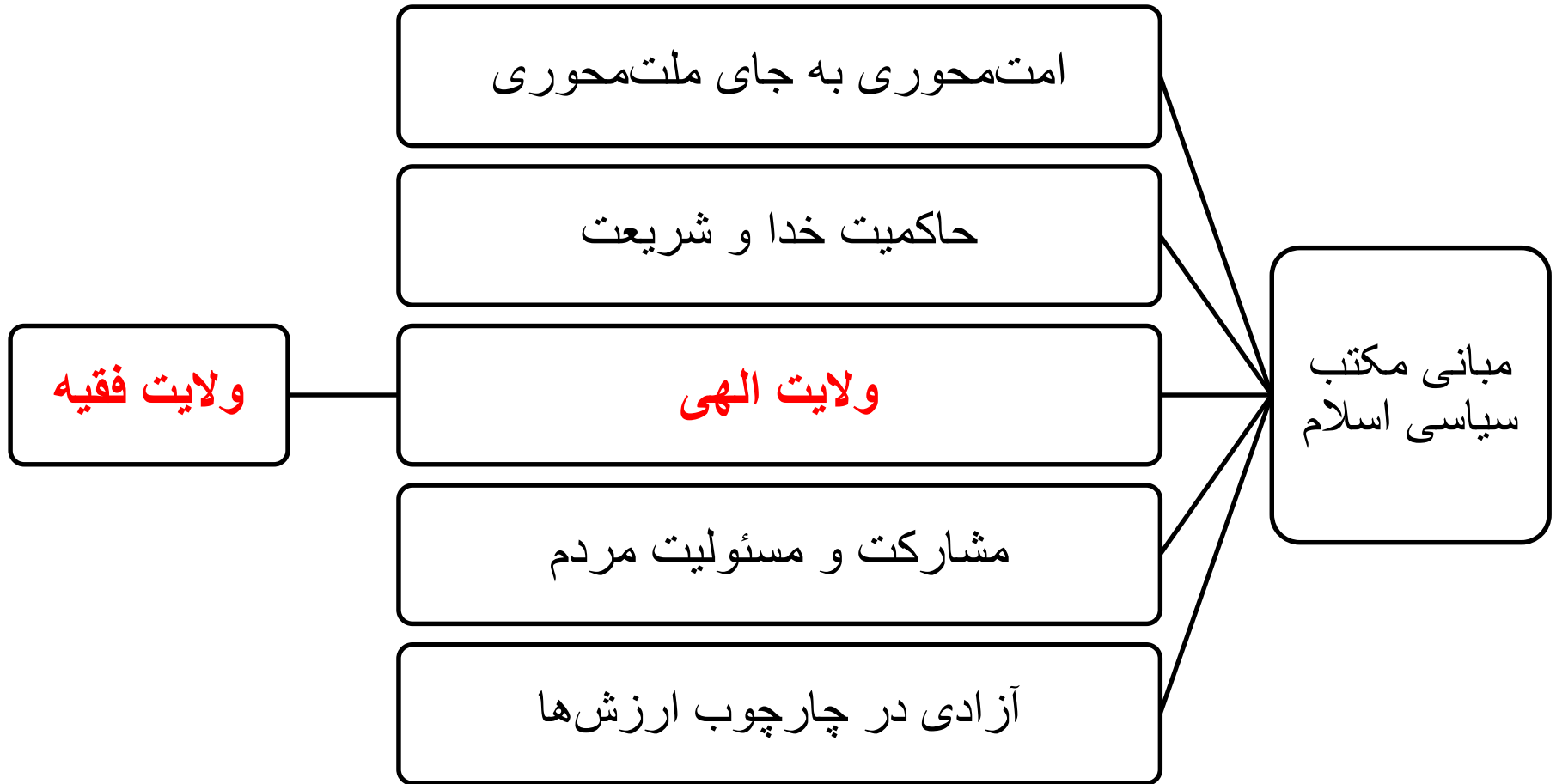
دراسات الاستاذ:

مهدی المادوی الطهرانی

مبانی مکتب سیاسی اسلام

مبانی مکتب سیاسی اسلام

- ولاية الفقيه هي نظرية فقهية سياسية، مفادها أن الفقيه الجامع للشرائط (العدالة، العلم، والكفاءة الإدارية) يتولى نيابة عامة عن الإمام المهدي (عج) في عصر الغيبة الكبرى، لإدارة شؤون المجتمع الإسلامي، بما في ذلك السلطة السياسية والحكومية.

الأدلة العقلية

الأدلة النقلية
(القرآن والسنة)

الأدلة على
ولاية الفقيه

الأدلة العقلية

الأدلة النقلية
(القرآن والسنة)

الأدلة على
ولاية الفقيه

- الأدلة العقلية
- يستند الدليل العقلي إلى حجة مفادها أن قيام الحكومة الإسلامية واجب عقلاً وشرعاً، ولا يمكن تحقيقه إلا بولاية الفقيه. ويمكن تلخيص الحجة في النقاط التالية:

- ١- الإسلام دين شامل يحتوى على أحكام سياسية واقتصادية واجتماعية لا يمكن تنفيذها بدون سلطة حاكمه (مثل إقامة الحدود، الجهاد، جمع الزكاة والخراج). فى غيبة الإمام المعصوم، يجب أن يتولى الأمر من هو أقرب إليه علماً وعدالة، وهو الفقيه الجامع للشرائط، لتجنب الفوضى وحفظ النظام الإسلامى.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- در لابلای بحث گذشته اشاره کردیم که بدون شک جامعه به زمامدار و رهبر نیاز دارد. از سوی دیگر مسائل حکومتی اموری نیست که از حوزه دین خارج باشد، بلکه عناصر جهان شمول دین در این زمینه به صورت یک نظام کامل در دین خاتم ارائه شده است و عقل نه تنها در دخالت دین در زمینه زمامداری منعی نمی‌بیند، بلکه به مقتضای حکمت - به بیانی که گذشت - بر ضرورت آن اصرار دارد.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- حال اگر حکومت را از منظر دین نگاه کنیم و وظیفه اصلی آن را **صیانت از ارزش‌های الهی** و آرمان‌های اسلامی و احکام شرعی بدانیم، عقل حکم می‌کند، بر قلّه چنین حکومتی می‌بایست کسی قرار بگیرد که به احکام الهی و وظایف دینی آگاهی دارد و می‌تواند زمامدار مردم باشد.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- اگر معصوم در میان مردم بود، عقل او را سزاوار این منصب می‌شمرد، ولی اکنون که او نیست، فقیهان عادل قادر بر اداره جامعه را لایق این مقام معرفی می‌کند.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- به دیگر سخن، عقل حکم می‌کند که در رأس یک حکومت اعتقادی و آرمانی، باید شخصی قرار بگیرد که از آرمان آگاهی دارد و در شریعت اسلام، که آیین احکام و قوانین الهی است، مصداق چنین شخصی فقیهان هستند.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- وظیفه اصلی حکومت اسلامی اجرای قوانین اسلام است. این امر اقتضا می کند که عالم به این قوانین حاکم باشد و بی شک علم اجتهادی بر علم تقلیدی ترجیح دارد، بلکه با وجود عالم مجتهد حکومت عالم غیر مجتهد معنادار نیست، زیرا علم مقلد اجمالی است در حالی که علم مجتهد تفصیلی است و در حکومت علم تفصیلی نیاز است.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- هر چند اجتهاد شرط لازم برای حاکم اسلامی است ولی شرط کافی نیست. بی شک چنین شخصی باید خود عامل به قوانین اسلامی باشد، یعنی عادل باشد.
- از سوی دیگر، این جایگاه، یعنی حکومت، نیاز به توانایی های علمی و عملی خاصی دارد تا بتواند این مسئولیت را بر عهده بگیرد.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- اصل پنجم: در زمان غیب حضرت ولی عصر "عجل الله تعالی فرجه" در جمهوری اسلامی ایران ولایت امر و امامت امت بر عهده **فقیه عادل و با تقوی، آگاه به زمان، شجاع، مدیر و مدبر** است که طبق اصل یکصد و هفتم عهده دار آن می گردد.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- اصل سابق: اصل پنجم: در زمان غیبت حضرت ولی عصر، عجل الله تعالی فرجه، در جمهوری اسلامی ایران ولایت امر و امامت امت بر عهده **فقیه عادل و با تقوی، آگاه به زمان، شجاع، مدیر و مدبر** است، که اکثریت مردم او را به رهبری شناخته و پذیرفته باشند و در صورتی که هیچ فقیهی دارای چنین اکثریتی نباشد رهبر یا شورای رهبری مرکب از فقهای واجد شرایط بالا طبق اصل یکصد و هفتم عهده دار آن می گردد.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- اصل یکصد و هفتم: پس از مرجع عالیقدر تقلید و رهبر کبیر انقلاب جهانی اسلام و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت آیت الله العظمی امام خمینی "قدس سره الشریف" که از طرف اکثریت قاطع مردم به مرجعیت و رهبری شناخته و پذیرفته شدند، تعیین رهبر به عهده خبرگان منتخب مردم است.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- خبرگان رهبری درباره همه فقها واجد شرایط مذکور در اصول پنجم و یکصد و نهم بررسی و مشورت می کنند؛ هر گاه یکی از آنان را اعلم به احکام و موضوعات فقهی یا مسائل سیاسی و اجتماعی یا دارای مقبولیت عامه یا واجد برجستگی خاص در یکی از صفات مذکور در اصل یکصد و نهم تشخیص دهند او را به رهبری انتخاب می کنند و در غیر این صورت یکی از آنان را به عنوان رهبر انتخاب و معرفی می نمایند. رهبر منتخب خبرگان، ولایت امر و همه مسئولیت های ناشی از آن را بر عهده خواهد داشت. رهبر در برابر قوانین با سایر افراد کشور مساوی است.

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- اصل سابق: اصل یکصد و هفتم: هر گاه یکی از فقهای واجد شرایط مذکور در اصل پنجم این قانون از طرف اکثریت قاطع مردم به مرجعیت و رهبری شناخته و پذیرفته شده باشد، همانگونه که در مورد مرجع عالیقدر تقلید و رهبرانقلاب آیت الله العظمی امام خمینی چنین شده است، این رهبر، ولایت امر و همه مسئولیتهای ناشی از آن را بر عهده دارد،

دلیل عقلی بر ولایت فقیه

- در غیر این صورت خبرگان منتخب مردم درباره همه کسانی که صلاحیت مرجعیت و رهبری دارند بررسی و مشورت می کنند، هر گاه یک مرجع را دارای برجستگی خاص برای رهبری بیابند او را به عنوان رهبر به مردم معرفی می نمایند، و گرنه سه یا پنج مرجع واجد شرایط رهبری را به عنوان اعضای شورای رهبری تعیین و به مردم معرفی می کنند.